

A „Gépelemek II.” c. tárgy ütemterve

II. é. nappali tagozatú gépészmérnök hallgatóknak

Tanulmányi hét	Előadás	Gyakorlat
1.	Rugalmas hajtások méretezési kérdései: szíjhajtás, lánchajtás. Fogaskerék-hajtások általában.	Az 1. feladat kiadása: rugalmas hajtások
2.	Egyenes fogú külső fogazatú hengeres fogaskerék alapfogalmi. Elemi fogazatú fogaskerekek. Fogaskerekek gyártása.	Az 1. feladat kidolgozása
3.	Általános fogazatú fogaskerekek.	Az 1. feladat kidolgozása
4.	Egyenes fogú hengeres kerekek erőhatásai, szilárdsági méretezése. Fogaskerekek károsodása	Az 1. feladat kidolgozása
5.	Fogazathatárok, fogaskerekek mérése, többfogméret, fogaskerekek szerkezeti anyagai.	Az 1. feladat beadása, a 2-3. feladat kiadása: hengeres fogaskerékpár
6.	Ferdefogú hengeres fogaskerekek jellemzői, gyártása.	A 2. feladat kidolgozása.
7.	Ferdefogú hengeres fogaskerekek erőhatásai, szilárdsági méretezése. Belső fogazatú hengeres fogaskerekek.	A 2. feladat kidolgozása.
8.	Belső fogazatú hengeres fogaskerekek erőhatásai, szilárdsági méretezése.	A 2. feladat kidolgozása.
9.	Egyenes fogú kúpkerekek geometriája, erőhatásai, szilárdsági méretezése és gyártása.	A 2. feladat beadása, a 3. feladat kidolgozása fogaskerék-hajtómű
10.	Fogaskerekes hajtóművek tervezésének irányelvei.	A 3. feladat kidolgozása.
11.	Csigahajtások: alapfogalmak, felosztásuk, alkalmazások. Erőhatások, méretezés, hatások, szerkezeti kialakítások.	A 3. feladat kidolgozása.
12.	Forgattyús hajtóművek mozgás és erőviszonyai, elemel. Lendítőkerék méretezése.	A 3. feladat kidolgozása.
13.	Csővezetékek tervezési irányelvei, csövek, csőkötések.	A 3. feladat kidolgozása.
14.	Csővezetékek szerelvények és kiválasztásuk, tömítések.	A 3. feladat beadása.

Irodalom:

Terplán Z.: Gépelemek II.

Ungár T.: – Vida A.: Segédlet a Gépelemek I-II kötetéhez. Tankönyvkiadó, Budapest 1991

Zsáry Á.: Gépelemek II. Tankönyvkiadó, Budapest 1991

A tantárgy követelményei és a félévvégi aláírás feltételei:

A tantárgy előtanulmányi feltétele: GEGET003-B sikeres teljesítése.

A tárgy lezárásának módja: aláírás + vizsga.

Az aláírás megszerzésének feltételei:

- A gyakorlati órák folyamatos látogatása (legalább 70%-án való aktív részvétel),
- Az előadás látogatása (legalább 60%-on való részvétel),
- A kötelező foglalkozások folyamatos látogatása, a gyakorlatvezető folyamatos ellenőrzése mellett készített feladatok határidőre történő beadása, és azoknak külön-külön legalább elégséges minősítése, a fogaskerék mérési feladat jegyzőkönyvvel dokumentált elvégzése.

Elégtelen feladatok pótlása, szorgalmi időszakban, ill. az utolsó tanulmányi héten lehetséges.

Egy feladat osztályzata a rajz és/vagy a jegyzőkönyv jegyeinek átlaga (emennyiben mindkettőt tartalmazza a feladat).

Az elkészítendő feladatok ki- és beadásának időpontját az ütemterv tartalmazza. A feladatok értékelése ötfokozatú minősítéssel történik.

A feladatok rajzai készülhetnek számítógéppel (CAD), de csak akkor adható be a rajz számítógéppel rajzolva, ha a hallgató számot tud adni CAD tudásáról. Ehhez az 1. feladat beadásakor (az 5. tanulmányi hét), a gyakorlati órán saját számítógép használatával a gyakorlatvezető által kiadott feladatot kell helyben a hallgató által elkészíteni. Amennyiben ez nem történik meg, vagy a minősítése nem megfelelő, a már beadott 1. feladat automatikusan elégtelen osztályzatot kap, valamint a félév során elkészítendő további rajzok csak kézzel rajzolva készíthetők el.

A vizsgán való részvétel feltételei:

- Aláírás Gépelemek II (GEGET004-B) tárgyból.
- Az adott vizsgára való Neptunon keresztül történt feljelentkezés
- Személyazonosságot igazoló arcképes igazolvány.

A vizsga letételeének módja: írásbeli és szóbeli. Az írásbeli időtartama kb. 45-90 perc. Az előadáson készített jegyzetet a vizsgára el kell vinni, a jegyzetet a vizsgán be kell adni. A vizsgán használható segédeszközök: Toll, ceruza, vonalzó, körző, radír, egysoros számológép. Minden más eszköz használata esetén a vizsgázót elégtelen jeggyel elbocsátjuk a vizsgáról.

Miskolc, 2019 augusztus 30.

Dr. Bihari János
egyetemi docens
tárgyfelelős

Dr. Jálics Károly
egyetemi docens
tárgyelőadó

Gépelemek II. vizsgázárthelyi

Röviden válaszoljon a kérdésekre! Mindig tüntesse fel a megfelelő mértékegységeket!

1. Határozza meg egy hengeres csigahajtás menetemelkedési szögét, ha a csiga bekezdéseinek száma 2, az átmérőhányados 10! (1 pont)
2. Határozza meg egy hengeres csigahajtás jellemző átmérőit, ha a modul 3 mm, az átmérőhányados 10, a csigakerék fogszáma 45! (1 pont)
3. Az általános fogazat alaptételei közül mi vonatkozik a $\sum x$ -re? (1 pont)
4. Értelmezze az involut függvényt! (1 pont)
5. Egészítse ki az alábbi, a fogazat alapprofiljának méreteire vonatkozó összefüggéseket! (1 pont)
 $p=$ $h_a=$ $c=$ $\alpha=$ $h_a^*=$ $c^*=$
6. Általános fogazat esetén a $\sum x$ milyen esetben 0? (1 pont)
7. Egy lendítőkerék koszorú-súlypontjába redukált tömege 11,5 kg, az ehhez tartozó sugár 48,5 mm, az elraktározott energia 962 J, az egyenlőtlenlégi fok 48%. Mekkora a forgattyúscsap közepes szögsebessége? (2 pont)

8. Írja fel egy általános fogazatú fogaskerékpár következő geometriai méreteit! (2 pont)

$$a_w=$$

$$d_{w1}=$$

$$d_{w2}=$$

$$d_{a1}=$$

$$d_{f1}=$$

9. Egy hengeres fogaskerékpárt tartalmazó hajtómű bemenő teljesítménye 10 kW, a bemenő fordulatszám 1410 1/min, a modul 3,5 mm, a kiskerék fogszáma 40, az alapprofilszög 20° , az osztóhengeri fogirányszög 0° . Számítsa ki a szögsebességet, a kiskerék átmérőjét, a terhelő nyomatékot és a normál fogerő tangenciális komponensét! (2 pont)
10. Kiváltható-e egy merevkarimás csőkötés lazakarimás csőkötéssel? (1 pont)
11. Helyettesíthető-e egy lánchajtás ékszíjhajtással? (1 pont)
12. Mit jelent az $s_{a1} \leq s_{amin}$ összefüggés? (1 pont)
13. Mit jelent a $z_1 \leq z_{1h}$ összefüggés? (1 pont)
14. Melyik az a két fogazathatár, ami nem szerepel az előző 13 feladatban? (1 pont)
15. Hogyan számítható a kapcsolószám ferde fogazatú, külső fogazatú hengeres fogaskerékpárnál? (1 pont)

Gépelemek II. vizsgázárthelyi

Röviden válaszoljon a kérdésekre! Mindig tüntesse fel a megfelelő mértékegységeket!

1. Határozza meg egy hengeres csigahajtás menetemelkedési szögét, ha a csiga bekezdéseinek száma 2, az átmérőhányados 10! (1 pont)

$$\gamma = \arctg \frac{z_1}{q} = \arctg \frac{2}{10} =$$

2. Határozza meg egy hengeres csigahajtás jellemző átmérőit, ha a modul 3 mm, az átmérőhányados 10, a csigakerék fogszáma 45! (1 pont)

$$d_1 = m \cdot q = 3 \text{ mm} \cdot 10 =$$

$$d_2 = z_2 \cdot m = 45 \cdot 3 \text{ mm} =$$

3. Az általános fogazat alaptételei közül mi vonatkozik a Σx -re? (1 pont)

$$\Sigma x = \frac{z_1 + z_2}{2} \cdot \frac{\operatorname{inv} \alpha_{wt} - \operatorname{inv} \alpha}{\operatorname{tg} \alpha}$$

4. Értelmezze az involut függvényt! (1 pont)

$$\operatorname{inv} \alpha = \operatorname{tg} \alpha - \alpha$$

5. Egészítse ki az alábbi, a fogazat alapprofiljának méreteire vonatkozó összefüggéseket! (1 pont)

$$p = \pi \cdot m \quad h_a = h_a^* \cdot m \quad c = c^* \cdot m \quad \alpha = 20^\circ \quad h_a^* = 1 \quad c^* = 0,25$$

6. Általános fogazat esetén a Σx milyen esetben 0? (1 pont)

soha

7. Egy lendítőkerék koszorú-súlypontjába redukált tömege 11,5 kg, az ehhez tartozó sugár 48,5 mm, az elraktározott energia 962 J, az egyenlőtlenégi fok 48%. Mekkora a forgattyúcsap közepes szögsebessége? (2 pont)

$$\omega_k = \sqrt{\frac{W}{m_r \cdot r_s^2 \cdot \delta}} = \sqrt{\frac{962 \text{ J}}{11,5 \text{ kg} \cdot (0,0485 \text{ m})^2 \cdot 0,48}}$$

8. Írja fel egy általános fogazatú fogaskerékpár következő geometriai méreteit! (2 pont)

$$a_w = r_{w1} + r_{w2}$$

$$d_{w1} = \frac{2a_w}{1+u}$$

$$d_{w2} = u \cdot d_{w1}$$

$$d_{a1} = d_{w1} + 2h_{a1}$$

$$d_{f1} = d_{w1} - 2h_{f1} - 2c$$

9. Egy hengeres fogaskerékpárt tartalmazó hajtómű bemenő teljesítménye 10 kW, a bemenő fordulatszám 1410 1/min, a modul 3,5 mm, a kiskerék fogszáma 40, az alapprofilszög 20° , az osztóhengeri fogirányszög 0° . Számítsa ki a szögsebességet, a kiskerék átmérőjét, a terhelő nyomatékot és a normál fogerő tangenciális komponensét! (2 pont)

$$\omega_1 = \frac{n_1 \cdot 2\pi}{60} = \frac{1410 \text{ 1/min} \cdot 2 \cdot \pi}{60} =$$

$$d_1 = m \cdot z_1 = 3,5 \text{ mm} \cdot 40 =$$

$$M_1 = \frac{P}{\omega_1} = \frac{10 \cdot 10^3 \text{ W}}{147,65 \text{ 1/s}} =$$

$$F_t = \frac{2M_1}{d_1} = \frac{2 \cdot 67,72 \text{ Nm}}{0,14 \text{ m}} =$$

10. Kiváltható-e egy merevkarimás csökötés lazakarimás csökötéssel? (1 pont)

igen vagy nem válaszolj helyesen, de csak indoklással!

11. Helyettesíthető-e egy lánchajtás ékszíjhajtással? (1 pont)

igen vagy nem válaszolj helyesen, de csak indoklással!

12. Mit jelent az $s_{a1} \leq s_{amin}$ összefüggés? (1 pont)

Fogkihagyás

13. Mit jelent a $z_1 \leq z_{1h}$ összefüggés? (1 pont)

Átlátszóság

14. Melyik az a két fogazathár, ami nem szerepel az előző 13 feladatban? (1 pont)

Kapcsolószám, Fogtőinterferencia

15. Hogyan számítható a kapcsolószám ferde fogazatú, külső fogazatú hengeres fogaskerépnél? (1 pont)

$$\varepsilon_\eta = \varepsilon_\alpha + \varepsilon_\beta = \frac{g_\alpha}{P_{bt}} + \frac{g_\beta}{P_{bt}}$$